

Izbaja dvakrat na teden.
Velja za celo leto \$3.00
Published every weekly.
Subscription \$3.00 yearly.

EDINOST

"EDINOST"
1849 W. 22. St.
Telephone:
Canal 98.
Chicago, Ill.
ZA RESNICO IN PRAVICO.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

ŠTEV. (No.) 54.

CHICAGO, ILL., TOREK, 12. JULIJA.

LETO (VOL.) VII.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

NAJNOVEJŠE VESTI.

TEDENJSKI POLITIČNI PREGLED.

Od zadnjega našega sporočila zgodilo se je nekaj jako važnih zgodovinskih dogodkov v našem javnem življenju.

4. julija je brez vsakih slovesnosti podpisal predsednik Harding postavilo, po kateri je končano vojskino stanje, katero je bilo še vedno do sedaj med Ameriko in Nemčijo in deloma med Avstrijo. Podpisal jo je pa v Raritanu v New Jersey blizu Newarka, kjer je bil na počitnicah.

S tem je tudi ufadno vojska končana.

Kongresu je pustil predsednik Harding popolnoma proste roke. Pustil mu je, da vrši svoje delo, kakor pač najbolje ve in zna. Toda zadnje tedne se je pokazalo, da treba tudi za naš kongres voznika, ki ga poganja, drugače vse zastane in tako je zastalo tudi delovanje kongresa.

V CHICAGO

je hud boj med raznimi pristaši republikanske stranke. Stranka je razdvojena. Na eni strani je Wm. Thompson, čikaški župan, ki se je izkazal vedno kot izvanredno premetena politika in governor Smill, ki je član županove klike. Na drugi strani so "uskoki", skupaj z demokrati. Na čelu jim je državni pravdnik pozval te može pred posebno poroto, ki naj preišče in presodi njih delovanje. Baje so za več milijonov državnega denarja posodili mesnemu trustu "Armour Co." po sedem od sto, kar pa ni nikjer vknjiženo. Kako se bode cela afera razvila, s zanimanjem čakajo vsi državljani države Illinois.

NOVE TEŽAVE IN KRIZE V JUGOSLAVIJI.

Newyorški Globe poroča iz Beograda, da so nastale nove težave in krize pri Jugoslovanski vladi. Ne gre vse tako lepo, kakor mislijo naši liberalni in prostožidarski voditelji v Beogradu. Mislili so, ko so dobili ustavo sklenjeno proti veliki večini dveh narodov, Hrvaškega in Slovenskega, da so sedaj dosegli vse. Toda pozabili so, kaj je rekel veliki Lincoln, da ni nobeno vprašanje toliko časa rešeno dokler ni rešeno prav. S pomočjo sile in bajonetov in brez opozicije zastopnikov velike večine naroda je bilo lahko sklepati vse, kar so hoteli. Toda ali je s tem državno vprašanje rešeno? Nikakor! Jako so se gotovo zmotili. — "Globe" poroča, da so sedaj nastala nove težave. Glede ustave so manjšine napovedale odločen boj u-stavi in se izjavile, da se ne udajo, pa naj naredi vlada, kar hoče. Tako je gotovo, da se bode vse posvetovanje ustave moralo vršiti še enkrat ali še večkrat, dokler se vse ne bode uredilo pravilno. Ljudstvo si ne bode dalo tako komandirati, kakor si bodo domišljali nekateri prostožidarji.

Druga težava je glede dinastije. Vlada pritiska na vse kriplje, da bi uredila ustavo predno umrje kralj Peter, kajti boje se resnih posledic, ako umrje kralj sedaj.

Težava je, ker je bil kralj Peter izbran za srbskega kralja leta 1903 brez deklaracije; da je on izvoljen za kralja kot potomec dinastije. Bil je izvoljen samo kot srbski državljani. Iz tega pa sledi, da njegov brat Arsen in njegov nečak princ Pavel niso člani kraljeve hiše.

Druga težava je, ker se je princ Jurij odpovedal prestolu leta 1909. Iz tega pa še ne sledi, da se je odrekel s tem tudi prestola Jugoslavije.

Iz tega se kaže, da je boj tudi v kraljevi družini in da kraljeva družina ni edina.

NOVI ŠKOF V CLEVELAND.

Kakor sporočajo časniki pride Rt. Rev. Schrems novi škof v Cleveland 1. ali 2. septembra.

Škof Schrems je tudi predsednik duhovske Eucharistiške lige, to je duhovnikov, častilcev presvetega Rešnjega Telesa, katerih dolžnost je vsaki teden opraviti vsaj eno uro molitve pred Najsvetejšim. Ta liga bode imela svojo letno konvencijo v San Francisco in sicer avgusta meseca. Po tej konvenciji bode mil. g. škof takoj prišel nazaj v Toledo in od tod v Cleveland.

IRSKA.

Nezmerno veliko veselje je zavladalo po celi Irski pretekli teden, ko se je razvedelo, da se je predsednik irske republike, Mr. De Valera odzval povabilu Lloydja Georgea in sprejel povabilo, da pride v London k mirovni konferenci in ko so je nekoliko dni potem podpisalo premirje med Anglijo in Irsko. Pretekli ponedeljek opoldne je bil oni veliki trenutek, ko je prenehalo uradno bojevanje med Irskim narodom in Angleško vojsko.

Anglija sicer trdi, da nikdar ne bode priznala Irske neodvisnosti. — Te dni je bil pa v Dublinu zastopnik in ministerski predsednik južno afriškega burskega parlamenta, ki je prišel ponujati Irsem naj bi sprejeli enako obliko vlade, kakor jo imajo Buri v južni Afriki.

Baje bi za sedaj Irski bili zadovoljni, ako bi se tako uredilo njih vprašanje.

Vse z napetostjo čaka izida te konference, ki bode ta teden enkrat v Londonu.

Da Irski mislijo resno z vso stvarjo, se je pokazalo preteklo nedeljo ko je prišlo do krvavih spopadov v Belfastu v severni Irski med Sin Feinci in vojaštvom, kjer jih je bilo veliko ranjenih in veliko pobitih.

To bode lep uvod za posvetovanje, kar bode dalo besedam predsednika De Valera posebno moč in poseben vpliv.

Irski mislijo resno.

S KONVENCIJE DELAVSKE FEDERACIJE.

Pretekli ponedeljek zvečer so se zbrali vsi delegatje Amerikanske Federacije delavstva v Auditorium v Denverju in škof Tihen je imel nagovor na delegate, v katerem jih je pozdravil kot škof mesta, v katerem zborujejo. Delegatje so sprejeli škofa z vsem spoštovanjem in ko je končal, so vsi vstali in z bur-nim odobravanjem dali duška svojemu navdušenju, ko so čuli tako krasne besede. "Krasno sporočilo pravice za pravico!" je rekel predsednik Gompers po govoru.

"Nihče, ki ljubi svojo domovino, ne more biti indifrenten glede delavskih razmer. Blagostanje in napredek vsakega naroda zavisi v veliki meri od blagostanja delavstva. Delo je vir bogastva, toda samo delo svobodnih delavcev je v resnici podlaga pravega blagostanja".

Škof je hvalil Amerikansko Federacijo dela, da se toliko trudi za delavsko reformo naših razmer. "Take organizacije, kakor je vaša, ki

gre tako previdno in vendar s toliko energijo naprej za pravico in blagor sveta, zaslužijo, da jih vsakdo spoštuje".

"Usoda delavca", je rekel škof — "je v najbolj ugodnih slučajih žalostna in težka in jaz sem velikrat mislil, ko bi moral celi svet tako trdo delati in si s tolikimi težavami in žulji služiti svoj vsakdanji kruh, kakor si jih na tisoče, da, milijone delavstva, bi drugače sodili o delavskem vprašanju in bi bolj podpirali organizirano delavstvo v njegovem boju za svoje pravice in v njegovem prizadevanju za zboljšanje razmer".

"Amerikanska federacija", je rekel, "je s svojim nastopom stirla velikansko dobro delo za delavstvo celega sveta, ker je pokazala, da je delavstvo zrelo za samoupravo".

Tri glavne pravice se mora zagotoviti vsakemu delavcu, kot človeka. To so: pravico do življenja, pravico do razširjanja človeškega rodu in pravico do udobnega družinskega življenja. In dokler se delavstvu ne bode dalo glede teh treh fundamentalnih točk tega, kar ta pravica zahteva, ne bode miru na svetu. Amerikanska delavska federacija je v tej smeri dosegla velikanske uspehe. "Bog Vas blagoslovi za to, kar ste storili do sedaj! Bog Vas blagoslovi še nadalje v vašem delu v prihodnosti!"

Potem je škof zagotovil delegate, da je katoliška cerkev bila vedno je vedno bo na strani ubogih, na strani delavca. Kristus je bil delavec, imenovali so ga tesarjevega sina. Prvi apostoli in učenci so bili sami delavci. Sveta cerkev je še danes zvesta tej svoji tradiciji, zato delavstvo lahko vedno računa na popolno sodelovanje, na vso podporo in vso pomoč cerkve, kadar koli bode potrebovalo njene pomoči in njenega sodelovanja za blagor delavstva. Zagotovil jih je, da se bode cerkev vedno borila proti zaslužnjemu delavstvu za industrijske stroje, kar je hotel industrijec doseči, ko je začel smatrati delavca samo še za košček svojih strojev. Zato ne bode nehala svariti in opominjati delodajalcev, da je "vnebovpijoči greh" delavcem in najemnikom zaslužek utrgovati ali zadrževati. Čuvala bode nad krščanskim zakonom, da bode ohranila sveto zvezo moža z ženo. Delovala bode z vsemi silami, da odpravi žensko delo, da naj matere ostanejo doma in skrbijo za družino, da bode delala proti otrošemu delu.

K sklepu je povzdignil mil. g. škof še glas v resno svarilo vladam in zakonodajcem, da naj se zavadejo velikosti časov in resnosti delavskega vprašanja in naj pred vsem skupaj z delavstvom rešujejo to vprašanje na podlagi stroge pravičnosti. Pozivljal je industrijce naj ne potiskajo delavstvu na glavo še bolj bodoče krone težkega dela in življenja, kakor jo že itak ima. In sklenil je:

"Gentlemen! stojte trdni za to veliko načelo: nikdar se delo in človeštvo ne sme križati na križu osebnega profiterstva in izkoriščanja in osebnega dobička.

AMERIŠKI SLOVENCIM PODPIRAJTE SVOJE PODJETJE KATERO EDINO SE BORI ZA VAŠE INTERESE!

Lepa cerkvena slovesnost v Nev Jorku.

Ob pet letnici ustanovitve prve slovenske župnije sv. Cirila in Metoda v New Yorku.

Dan četrtega julija bo nam newyorškim Slovencem ostal vedno zapisan v naših srcih. Nisem imel namen poročati podrobnosti, ali ker me naše zavedno slovensko ljudstvo nadleguje, sem primoran, da poročam kako smo mi praznovali največji amerikiški praznik.

Kako smo se vzdostili, ko smo zagledali že rano zjutraj vihrati več velikih zastav naše slovenske cerkve; še veliko večja je bila naša radost, ko smo se pričeli zbirati ob deseti uri k slovesni sv. maši, katero je imel naš prečastiti gospod župnik Very Rev. Benigen Snoy. Levitiral sta mu Rev. Dr. P. Feliks Zamjen, Dijakon in Rrev. Kornelij Petrič subdijakon.

Ko nam je gospod župnik med sv. mašo držal govor, na mje posebno povdarjal:

"Hvalimo Gospoda z visokim pevcem kraljem Davidom! Ker nam je skaza! toliko milosti pretečenih pet let! Ko so nam začele doneti besede, ki jih je govoril pred petimi leti naš gospod župnik rekoč: "Rojaki moji, pogumno začnimo z Božjo pomočjo! Ne smemo se ustrašiti viharja naših nasprotnikov, ki so nam zavidljivi, naj bo naše geslo sloga jači, nesloga tlači. S strahoma smo pričeli pritrjevatj besedam pogumnega moža! Ali danes nam pa ni žal in nam ne bode nikdar! Danes z veseljem gledamo v preteklost in zakaj? Zato, ker upamo, da bomo v kratkem času poplačali še ta mali dolg, ki še teži naše neustrašene rane. Med sv. ma-

šo je bilo tudi darovanje po starokrajški navadi, kar upamo, da je prišla precejšnja svota skupaj v prid naše cerkve.

Kako smo se začudili, ko smo po končani slovesni maši prišli v cerkveno dvorano, kjer je bilo več kot za sto oseb pripravljenih miz.

Vso čast moramo izreči Mr. Čagran-u, ki se je mnogo trudil, da povzdigne slavnost tega dne. Ko smo se razvrstili za mize, so nam pričele takoj naše neutrudljive gospodične z vso marljivostjo nositi obed na mizo, ki so vzdržale kljub silni vročini, ki je bila ta dan nenavadno velika kajti v zgornjih prostorih je bilo nad 93 stopin, več ur predno so zamogle postreči tako veliki množici ljudi. Posebno se moramo še zahvaliti:

Miss K. Pavlič, Miss U. Zakrajšek, Miss M. Tomec, Miss U. Cernkovič, Miss A. Zakil in Miss M. Stamel, ki med obedom je svirala naša polno številna slovenska godba in vmes je zapelo v posameznih gručah tudi naše pevsko Dr. Domovina. Med presledki so nas pozdravili še sledeči gospodi. Prvo nam je pozdravil in spodbujal naš neutrudljivi gospod župnik, kar so nam še posebno povdarjali, da moramo biti slozni, kakor do sedaj. Iz prevideli smo, da je resničen pregovor, ki pravi: "V slogi je moč, ki je ne premagajo tudi peklenška vrata."

Nadalje je imel še govor, ravno iz starega kraja došli Rev. Dr. Srečko Zamjen. Kako se je začudil, ko je spredel, kako navdušeni in zavedni so naši rojaki v tujini in kako zavedni so v sv. veri, kakor tudi zavedni v svojem maternem jeziku, ki žalibog doma vedno bolj in bolj izumira. Mnogo zanimivega nam je povedal, kar vam bomo poročali pozneje.

Nato sta se še zahvalila in spodbujala trustija Mr. G. Tassotti in Mr. A. Plevel. Pozno v noči smo se pričeli razhajati, želeč, da bi ljubi Bog dal moč, da bi še za naprej tako neutrudljivo delali z združenimi močmi, ker le tako bomo lahko zaprli usta našim nekaterim odpadlim rojakom, ki sramotijo naše verno slovensko ljudstvo. Torej, bratje in sestre, pogumno naprej, kajti kedo nam mora kaj, če smo pod božjim varstvom. Župljan.

POSLUŽITE SE PRILIKE SEDAJ.

Evropska valuta se je zadnje dni dvignila iz svoje postojanke. Vse kaže, da svet se bliža nazaj, k normalnim razmeram. Pri tem je pa gotovo, da bo tudi evropska valuta prišla do svoje stalnosti v najkrajšem času. Zato, je koristno se poslužiti prilike sedaj.

Midva pošiljava denar v Jugoslavijo in v vse dele Evrope. Vsaka pošiljatev je garantirana in dospe na svoj cilj v dveh do treh tednih.

Ker se pa cena evropski valuti vedno giblje na borzah, zato bova vedno računala po cenah istega dne, ko prejmeva od pošiljateljev denar.

OB IZIDU TE ŠTEVILKE SVA RAČUNALA SLEDEČE CENE:

Za jugoslovanske krome:		Za italianske lire:	
500 kron	3.75	50 lir	3.00
1,000 kron	7.55	100 lir	5.50
5,000 kron	36.50	500 lir	26.50
10,000 kron	71.00	1,000 lir	52.00

"EDINOST"

1849 W. 22nd Street

CHICAGO, ILL.

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izjaha dvakrat na teden.

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 22nd St.

Telephone Canal 98.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by

SLOVENIAN FRANCISCAN PRESS, 1849 W. 22nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Slovenski delavci.

Delo za resnico in pravico je na svetu najtežje, najnehvaležnejše, vendar pa najslajše delo. Za dobro stvar delati in trpeti — kaj je lepšega! Dobri stvari posvetiti svoje življenje in svoje moči — kaj idealnejšega?!

Delo za dobro stvar pa zahteva od vsakega veliko žrtve in veliko truda.

Zakaj?

Ali bi ne mislil človek, da je ravno nasprotno res, da mora biti delo za slabo težko?

Da, človek bi mislil. Pa vendar ni tako.

To čutiš ti, oče v svojem domu. Ako hočeš storiti svojo dolžnost in skušaš svojega sina lepo vzgojiti, ga narediti dobrega, čednostnega človeka, čutil boš ali pa morda že čutiš, kako je to delo težko! Kako nehvaležno! Slab oče, ki mu ni mar otrok, ali ako ga hoče še celo narediti v slabega človeka, ali bode imel kako težavo pri svojem delu? Ne! Samo bode šlo. Ni treba za to drugega, kakor da pusti sinu, da dela kakor hoče, da gre, kamor hoče in pride kadar hoče, pa je njegovo delo storjeno.

To čuti pa zlasti dobri časniki pri svojem vzvišenem poklicu, ako smatra svoj poklic za vzvišen, ako ima namen svojemu narodu, svojim čitateljem koristiti jih skuša narediti v boljše ljudi, pravičnejše, kakor so pa danes, ako se hoče potegovati za resnico in braniti pravico.

Časnikar, ki izdaja svoje liste samo za to, da mu listi kupijo dobre ga in lahkega kruha, katerega edini in glavni namen je — lastni žep, lastna korist, tak ima lahko delo.

Tak časnikar se vrti po javnem mnenju kakor veterinica klepetaća na strehi. Klepeče in klepeče vedno le v ono stran kamor veter vleče. In čim močnejše veter v kako smer vleče, tem močnejše tudi ona klepeče v ono stran.

Takega časnikarja prav nič ne moti, če danes popolnoma v drugo stran klepeče, kakor je včeraj, da danes imenuje črno, kar je še včeraj trdil, da je bilo, da je danes belo, kar mu je bilo včeraj črno. Klepeče pač po vetru, danes proti jugu, jutri pa proti severu.

Značaja ni! Možatosti ni! Ciljev ni. Delo za kruhek, trenotni vspehi v denarju, v osebnih koristih, samo to ga vodi in radi tega ne more biti drugačen. On pač misli s želodcem in za želodec. Možgani nimajo veliko opravka.

Enako ima lahko delo časnikar, ki dela za slabo, ki podira, kar so drugi s težavo sezidali. Podirati ni težko. Vsak norec lahko podere hišo, stavbo, katero je kak najučenejši arhitekt s težavo in z velikanskim trudom sezidal. Orientalski pregovor pravi: “en sam osel lahko vrže v jamo kamen, katerega deset modrijanov ne bode spravilo iz jame”.

Navzdol samo teče. Ni treba ne pehati, ne vleči. Široka je pot in gladka je cesta, ki pelje v greh. Da, navidez je polna rožic, polna mamljivega cvetja. Na tej poti jih je veliko, silno veliko. Po klanču spusti voz v dolino more vsak otrok. Kaj čudna, da ima tak časnikar lahko delo in dobro plačo.

Težko je pa delo pravega časnikarja, navdušenega za svoj narod, požrtvovalnega, ki ima prej seboj samo en cilj narodno korist. On ne more imenovati dneva noč, in ne noči dan. On mora povedati narodu, da je belo, kar je belo, da je rdeče, kar je rdeče. Tu ne sme gledati na to ali bode narod s tem zadovoljen ali ne. Njemu je resnica prva in edina zvezda vodnica. Kar je v zvezi z njo, to je dobro, to hvali in to povdarja. Greh bode imenoval greh, pa naj se pri tem še bolj zameri komur koli.

Zlasti pa ima težko dolžnost, katoliški delavski časnikar.

Dandanes je veliko časnikarjev, ki so najeti za drag denar, da škodejejo narodu in narodnim koristim. Vemo in jasno je dokazano, da je veliko delavskih listov v Ameriki, katere plačujejo in financirajo kapitalisti samo za to, da razdirajo delavsko solidarnost. Ti časnikarji so prodane duše, ki za judežve groše prodajajo svoje moči za slabo, za škodo celemu stanu. Vemo, da se ti časnikarji silno hlinijo, kakob so delavski, kako so jim mari samo delavske koristi. Da, podprti z dobro plačo, trdijo, da so pravi mučenci za delavske koristi in zavijajo pobožno in ganljivo svoje oči pred nezavedno maso, kako strašno ljubijo delavca. Toda v resnici pa so samo prodane duše, ki za drag denar prodajajo delavske koristi najhujšim sovražnikom vsakega delavskega napredka in delavskih koristi.

Ti časnikarji pravijo, da so za delavsko organizacijo in delavsko zmago.

Dobro! Za to smo vsi. Toda v resnici se jim pa ne gre res za to, gre se jim ravno za nasprotno: razdreti že vse obstoječe organizacije, razdeliti delavstvo in ga s tem oslabiti. Zato pa na eni strani kriče, kako so za delavsko edinost in delavske unije in delavsko slogo, na drugi pa pravijo: “toda mi smo za slogo na svobodomiselnj protiverski, socijalistiški podlagi.

Kaj se to pravi?

Ali ni zaslepljen, oni, ki takoj ne vidi v tem, da tukaj nekaj ni prav? Če mu je samo delavske? Kaj treba tukaj kake druge platforme, drugega programa kakor samo delavskega? Ali ni katoliško zavedni delavec rav-

no tako delavec kakor svobodomiselnj? Ali bode kapitalist drugače postopal s svobodomiselnim kakor s katoliškim delavcem? Ima katoliški delavec drugi želodec kakor svobodomiselnj?

Jasno je: komur se gre res za delavstvo in samo za delavske koristi, mu mora biti mar za vsakega delavca, brez razlike kakšnega prepričanja je drugače. Dovolj je, da je delavec.

Naši rdeči listi so nas že leta in leta slepili in s tem slepenjem so res že silno veliko naših slovenskih delavcev zapeljali v socijalistiški tabor, ker so vrjeli klepetaći na strehi, vrjeli njihovemu pridušanju in kričanju, kakob so delavski.

Toda slovensko delavstvo, vprašaj danes, po dvajsetih letih kričanja in rotenja in raznih gonj, vprašaj te rdeče naše voditelje: “možje, kaj ste pa že dosegli za koristi delavca? Toľikob ste kričali in toľikob ste nas vlekli k raznim organizacijam, vlekli ste nas k I. W. W., hvalili ste nam boljše vize, potem ste nam hvalili komunizem, potem ste se razdelili v desno in levo krilo, potem ste jim izvalili toľikob tisočev iz žepa. Obetali ste jim zavetišče za starost? Kje je denar nabran za to? Kje je zavetišče? Danes: “Ni denarca ne blaga”. Obetali ste mu sirotišnico. Kje je denar nabran za to? Zopet danes: “ni dnarca ne blaga”. Obetali ste mu rešiti doma Primorje in nabrali petdeset tisoč dolarjev. Kje je denar in kje je Primorje? Zopet “Danes ni dnarca ne blaga”.

Tako se mora danes vsak razumen in trezno misleč rdečkar obrniti z nejevoljo in s studom od vas in reči nejevoljen: “Kako so me varali! Kako sem bil neumen, da sem se jim dal tako slepiti!” In kedor je še danes vkljub temu pri njih, je samo dvoje mogoče, da je popolnoma prenehal samostojno misliti ali pa ima kake osebne koristi od tega, da je še pri njih.

Mi, katolišk zavedni slovenski del delavstva, nismo šli za njimi. Mi jim nismo ničesar dali. Ali smo danes žalostni za to?

Kajne, katoliško zavedni slovenski delavec, vesela in ponosna sva danes, da “naju niso potegnili”, kakor so najine rdeče sotrpine. Ponosna sva, da se jim nisva dala vjeti na njih po — rdeče polimane marele, katere so tako kričavo vrtili nad ameriškimi Slovenci. Pet milijonov organiziranega ameriškega delavstva je danes z nami in mi z njimi.

Rdečkarjem se pa tla izmikajo izpod tal. Če hođe šlo tako naprej, bo kmalu kak starinar dobil naš slovenski socijalizem v Ameriki na svoj “tantelmark”, da ga bode prodajal “pejperegsu”.

Težak je bil boj zlasti našega časnikarstva v tem smislu. Ponosni smo pa, da je naše časopisje, zlasti “Ave Maria” in “Edinost”, stalo tako krepko za nami in nam odpiralo oči. Ponosni smo in veseli, da smo imeli v teh usodnih časih med seboj časnikarje, ki niso klepetali za vetrom, temveč so krepko klicali proti vetru svarilne besede in nas slovenske delavce svarili pred sleparji. Koliko dolarjev so nam s tem prihranili v žepu! Pomislimo to, slovenski delavci in se krepko oprimumo svojih časopisov. Revno je še, ker se je borilo proti vetru, ker se je borilo za nas, ker ni iskalo naših dolarjev, temveč je iskalo samo, kako bi nas ohranilo nesreče, kako bi nam prihranilo naše krvavo zaslužene dolarje.

Delavci, ali ne zaslužiti tako časopisje vse naše podpore?

Da! Na delo za list “Edinost”, katera mora še letos začeti najmanj trikrat na teden izhajati!

“Edinost” je prepovedana v domovini! To je najjasnejše in najkrasnejše spričevalo za njo! Kako so ji očitali, ko so nas ščuvali proti nji, da je ta list prodajal Slovence “Srbiji”. Danes vidimo, kateri listi niso prepovedani v Jugoslaviji! Ravno tisti, ki so “Edinosti” očitali to izdajalstvo. Zakaj pa ti listi niso prepovedani? Zakaj pa ravno list, kateri je “prodajal” Slovenijo Srbiji? — Delevac, ali ti vedo to misliti?

Zato, slovenski delavci, vsi na noge! Vsi skušajmo širiti “Edinost” med svojimi tovariši! Skušajmo ji vsak pridobiti vsaj po enega naročnika. Naj to naroče vsaj za nekaj mesecev, zakaj ko jo bodo čitali nekaj mesecev, je ne bodo več pustili, bodo za njo navdušeni, kakor smo mi. “Edinost” je pravi delavski list. Delavci so si ga ustanovili za svoje delavske koristi in za te je izdana in delavec imam dolžnost, da jo podpiramo.

Ti pa, “Edinost”, kar krepko naprej! V uri poskušnje si se pokazala, da si naša mati, da si delavski najboljši in edini prijatelj! Mi vsi pošteni slovenski delavci gremo za teboj in moramo za teboj.

Slovenski rudar.

Opomba. — Brat, sotrpini! Ako drugoga ne moreš storiti za list, daj to “Edinost” svojemu sosedu, ki je nima, da bode ta članek prečital. Opozori ga nanj in vprašaj ga, naj ga prečita in potem ti naj pove, kaj misli o njem.

GENERAL KONSULAT U ČIKAGU

umoljava g. Franca Megliča, rodom iz Slovenije, koji je je pre pet godina bio bolestan u jednoj bolnici u Čikagu, da mu se javi pismeno ili lično, radi izvesnog sa opštenja.

Tako isto, Konsulat umoljava svagako ko bi znao sadanju adresu g. Franca Negliča, da je izvoli dostaviti ovom Generalnom Konsulatu.

Iz Kancelarije Generalnog Konsulata Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u Čikagu. — Br. 5858.

NAZANANO.

Rojakom v Pittsburghu in tamošnji okolici naznanjamo, da jih bo obiskal Mr. John Jerich, kateri je pobleščen pobirati naročnino na naše liste, oglase in sploh vse, kar je v zvezi z našimi listi.

Rojakom ga toplo priporočamo, da mu grejo na roke v vseh ozirih.
Uprava Edinosti in Ave Maria.

DAROVI.

Za Novo Štifo pri Sodražici:

Preje skazano	4.00
Marija Toleni	2.00
Jernej Grbec	1.00
Frančiška Lavrič	2.00
Frank Mlakar	1.00
John Mihelič	1.00
Ana Hribar	1.00
Skupaj	\$12.00

ŠIRITE LIST “EDINOST”

Koledar za leto 1922.

je že v tisku. V nekoliko tednih, morda v dobrem mesecu, bode že zuhaj. Letos bode krasno delo. Pa tudi veliko večji bode kakor lani.

Krasen darček bode to tudi za tvoje sorodnike in prijatelje v stari domovini. Rojaki, razširimo ta “Koledar Ave Maria” tudi po stari domovini! Nekako 1500 ga je že naročenega za stari kraj.

Tiskali ga bomo sicer precej več kakor lansko leto, kajti lansko leto ga nam je januarja že zmanjkalo. Toda vemo, da ga nam bode letos zopet zmanjkalo. Zato resno vabimo vse rojake in prijatelje, naj ga takoj naroče tudi za svoje sorodnike v domovino.

Naročite ga takoj.

CENE SO TELE:

Naročniki “Ave Maria” ga dobe vsi zastonj kot prilogo lista “Ave Maria”, seveda plačajo naročnino za to \$3.00 na leto. Kateri niso toľikob plačali, morajo doplačati sedaj, ko bodo koledar sprejeli.

ZA DRUGE STANE:

Za Ameriko 60 centov s poštnino vred.

Za Evropo 75 centov.

Rojaki, ako hočete, da bodo dobili Vaši rojaki v domovini o pravem času ta lep darček, takoj nam pošljite naročnino in naslov onih, katerim ga hočete poslati!

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN.

MR. ALOJZIJ J. ŽUŽEK,
novi slovenski odvetnik v Collinwoodu.

Letos je dokončal svoje juridične študije znani naš rojak Mr. Alojzij J. Žužek, ki bo deloval kot odvetnik med nami. V naslednjem bom nakratko popisal njegovo življenje in njegove študije, da ga bodo vsi cenjeni rojaki poznali.

Mr. Žužek je bil rojen v Gornjih Retnjah pri Velikih Laščah. V gimnazijo je pohajal v Ljubljani. V sedmi šoli ga je doletela vojaščina in služil je kot enoletni prostovoljec, nato pa se je podal v Ameriko in je tri leta obiskoval filozofijo v St. Paulu, Minn., nato pa se je vpisal na pravno fakulteto na Loyola University v Chicago. Čez eno leto se je preselil v Cleveland, kjer je vstopil na Western Reserve University. Dne 16. junija t. l. je dobil diplomu “Bachalar of Law”, nakar je uspešno prestal državno skušnjo v Columbus, Ohio. Sedaj bo začel s svojim odvetniškim uradovanjem, da pomaga svojim rojakom v vseh pravnih zadevah. Kadar bo kateri izmed cenjenih rojakov potreboval pomoči v pravnih zadevah, naj se obrne do njega in bo gotovo najlepše posrežen. Mr. Žužek je že med časom svojih študij mnogim pomagal, sedaj pa se bo še toľikob bolj potrudil, da bo vsakega zadovoljil. Mr. Žužek se je pokazal že večkrat kot dober govornik in kot praktičen katoliški mož in kot tak zasluži, da mu gremo na roke, ker sem prepričan, da bo tudi on nam v vseh slučajih na razpolago. M. J.

Reitz, Pa.—Cenjeni gospod urednik: Radi slabih delavskih razmer mi ni mogoče poravnati naročnino v tem času. Blagovolite počakati nekoliko na vaše zveste naročnike vaših edino dobrih in pravih katoliških listov, kajti radi jih čitamo ker se iz njih toľikob lepega naučimo. Kakor hitro bomo zaslužili, bomo vse poravnali: — Ameriški Slovenci, naročujemo in podpiramo to naše delavsko podjetje, ki je v resnici naše in ki se trudi in žrtvuje samo za nas. Kedor zmore naj toľikob več podpira, ker nas je veliko, ki bi radi, pa ne moremo.

A. Salkovič.

Cenjeni naročniki! Z veseljem bomo počakali vsakega, ki ne more sedaj poravnati naročnino. Pač pa prosimo vse one rojake, ki delajo in ki morejo, da sedaj toľikob več store za naše liste. Bog bode plačnik. Urednik.

Joliet, Illinois. — Cenjenim darovalcem za nove zvonove v Podzemlju na Kranjskem naznanjam, da sem podpisani prejel \$314.50, katero svoto sem poslal na č. g. župnika

Gregor Cerar v Podzemelj svoto 43-086 kron in 50 v.

Vsem cenjenim darovalcem se srčno zahvaljujem vsem Bog stotero povrni! Hvaležni

Martin Tomec.

Barberton, O. — Tukaj se je dne 30. junija ubil pri padcu iz črešnje rojak Frank Debevec. Omenjeni je bil doma iz vasi Lepenj pri Cirkniškem jezeru. V domovini zapušta sestro in enega brata, v Clevelandu in na Eveleth, Minn., pa več bratov. Tukaj pa žaluje za njim žena in štirje še nedorasli otroci. Pokojni je spadal k dr. sv. Martina št. 44. JSKJ. in k dr. sv. Jožefa št. 110. KSKJ. Pokojni je bil odkritega značaja ter zvest katoličan. Kako je bil pokojni priljubljen v naši naselbini je pokazal pogreb, katerega sta se udeležila oba gori omenj, društva in mnogo njegovih prijateljev. Pokopan je bil na sv. Avguština pokopališču. Pogrebne obrede je opravil Rev. Hribar, kateri je imel ob tej priliki v cerkvi sv. Avguština govor, v katerem je v jasnih besedah tudi omenil naše slovenske protiverske časopise. Povedal je, kako ti listi vzamejo že tako nesrečni ženi in otrokom še posledne upanje, ki ga imamo mi kristjani s tem, da zapeljujejo naše ljudstvo in mu vtepaajo v glavo krive nauke češ da posmrtnega življenja ni. Da, kaj je večja tolažba ženi, možu, ki je izgubila osebo, katero je ljubil, ljubila, kot to, da sicer grenka, srce trgajoča ločitev ne bode večna ampak le začasnica. Kako lahko je verni ženi, možu in otrokom še posmrtni ljubiti osebo, katere telo je sicer mrtvo, ne pa njena duša, s katero edino se more trajno ljubiti. V sredi grenkih solz se naenkrat spomnijo, da se bodejo še videli, videli na večno. Misel na to posuši solze kar velikokrat ne more ne denar ne druga reč. Videl sem že tako osebo. Naenkrat se nekako sredi joka zdrkne, v srce ji posveti nekak sladak žarek upanja. Z roko si obriše solze, na obrazu se pokaže nekaka zamišljenost, katera pa se takoj spremeni v neko veselo upolno žalost. In brezverci kakšno upanje imajo oni? "Umrli bodeš", pravijo! "Duše nimáš. Telo ti bode segnilo. Pognojilo bode zemljo, iz katere bode zrasla trava ali drevo. Prišla bode krava in pojedla travo ali pa človek z sekuro, kateri bode posekal drevo in iz nje napravil pohištvo ali hišo. To bode zopet enkrat segnilo i. t. d."

A. Okoliš.

Pueblo, Colo., 1. julija 1921. — Delo nas drvi sem in tje, popravljamo in pomagamo, zato vse premalo poročamo, čeravno si lahko mislimo, kako so naši rojaki radovedni. Tu di smo dolžni poročati, ker nam veselo in velikodušno pošiljajo pomoč. Skoraj mesec po strahotni povodnji in mesto je grje kot prve dni. Vidi se na ulicah in cestah cele hribe blata in pokončanega blaga, ki se izvažajo iz mesta. Naši klaverno hodijo okoli svojih podrtij ali se žalostno ozirajo po reki proti vshodu kamur jim je ljuta povodenj odnesla mila domovja.

Samozavest jih je vedno vodila od prve mladosti, da so si pridno zaslužili za vse potrebno v družini ter si zraven še prihranili za udobno domovanje; nikdar se niso zanašali na pomoč drugih. Kar proti svoji naturi se jim zdi dobivati od prijateljev ali od Red Cross obiskuje povsod okoli raztrešene družine ter jim prinaša kakor najbolje razvidi. Nekaj, pa le premalo, so šli v odvojakov postavljene šotore, kjer so še najbolj preskrbljeni. Kaj pa, premalo je podobno življenju v svojem domu.

Sedaj vse čaka, kaj se bo naredilo, da se odvrne za vse čase nevarnost reke. Upamo, da bo federalna vlada oskrbela, ker bi za mesto bilo prevelikansko podjetje. Ves naval vode je prišel komaj dvajset milj od zahoda.

Deževalo je neprestano po bližnjih gorah, napolnilo je vse rečice, ki se izlivajo v Arkansas in prihrumelo je vodovje v dolino in plan kakor bi se odprlo širno morje. Nikdo se ne bo drznil postaviti svoj dom v nižjem kraju mesta, dokler ne bomo prepričani, da je tek spremenjen.

Kedar ugonobi ogenj poslopja, se vendar še kaj reši, ter se dobi za varovalnina, če vojska razdene vsaj vlada kaj nadomesti, tukaj pri povodnji pa ne moreš drugega pričakovati kakor prijazna darila usmiljenih ljudi — samo prostovoljno. Pri shodih pobita srca bodrimo, jim moramo ubujati nado in pogum, rečemo, saj Red Cross razdeljuje kar nabira ves narod, saj naši rojaki le nam posojujejo; pride čas nezgode drugod, potem imamo priliko vrniti kar smo v nesreči sprejemali. To je nepremagljiva skupna moč, medsebojna zaslomba.

Dosti je hudo, vendar marsikdo zre preresnobno le na mračno stran prihodnosti. Kdo more Bogu zapovedovati? Kdo premore voditi previdnost božjo? Ali piš in siloviti

vihar le vije, lomi in premetava? Od kod drugod je čisti, sveži zrak? Vsekako v takih slučajih se izvabi iz dušne globine blagi čut, ki bi tam hiral in umiral. Tukaj, sedaj se ne obrne Slovenec na Slovenca, Srb na Srba, Hrvat na Hrvata; Jugoslovani, kje si? Od teh treh virov, kakor od enotnega vira lije v našo naselbino ljubeznjiva pomoč. Smo bili bratje, smo se malo zavedali, da smo bili od nekdaj bratje. Jugoslovani podira meje in ozidja, ki so nas ločila, se približujemo svojim po jeziku in krvi.

Rev. P. Cyril Zupan.

Cleveland, O. — Cenjeni g. urednik! Večkrat kaj zabavljate čez Clevelandčane, češ da smo preleni, da se ne brigamo in ne poročamo naših notranjih dogodiljav. Gospod urednik bi moral vedeti, da poročila pošiljati n' tako tje v en dan, poročal bi že eden ali drugi ako bi se godile le ene vrste stvari, katere bi človek opazoval in študiral, ker pa so toliko različne stvari in dogodiljaji zares človek ne ve kje bi začel in nehal. Ako se podam v sredino naselbine, kjer stoji farna cerkev bom slišal vedno zvoniti zvon ako opazujem kaj prihaja v cerkev in iz nje, bom videl zopet različne stvari, pa magari če zvon zvoni vedno eno jednako včasih (in ne samo v časih pač pa prav pogosto) se vsipljejo iz cerkve kakor beli oblaki neveste in družice veselih parov, ki so ravno sklenili obljubo zvestobe pred oltarjem in se razpuščajo po naselbini, da jih vidijo njihove prijateljice in prijatelji, in ko se to malo pomiri pa zopet zapoje zvon, njegov glas se nam zdi drugačen ali pa nas spomin navdaja na nekaj drugega: tam po naselbini prihaja dolg sprevod, cerkvi se bliža vrsta avtomobilov, ki se ne da prešteti, cerkev je skoraj napolnjena, vršijo se obredi in po obredih ljudje zopet odhajajo vedno v eno smer po eni in isti poti. Kakor pogosti so sprevodi in družbe onih, ki se veselijo, tako pogosti so tudi onih, ki žalujejo in

spremljajo iz naselbine prve korenine naše ljubljene srednodobne moči in naše nedolžne otročice.

Da Vas ne spravim v zadrego zaradi dveh predmetov, o katerih govorim, si za danes zberem samo enega. Govoril bom o tistih, od katerih se pogosto poslavljamo, kajti na te se moramo spomniti vsaj še enkrat, medtem ko bodo drugi uživali še veselje tega sveta. Zato bom danes in še v bodoče nekoliko omenil te, katerih spomin naj živi med nami.

Ko je nastopila vesela pomlad je s tem tudi zdravje uspevalo in zvon za mrtvaške sprevode je pojenjal zvonitj tako pogosto in ker smo bili že navajeni slišati ali gledati vedno nove sprevode smo bili mnenja, da je nekaj nenavadnega, ker ni v novicah novih poročil smrtnih slučajev, o katerih nas je bila influenza najprvo ostrašila in potem že na to navadila. Te dni pa je zopet kosila smrtna kosa in zvonil zvon vsaki dan; nekatere družine so zelo prizadete. V pondeljek se je vršil sprevod moža, kateri je komaj začel možko in srečno življenje John Mrvarja, kateri je umrl v starosti 28 let v družbi starišev in soproge na farmi 12 milj iz mesta, kjer sta z očetom obdelovala kot dva največja ljubimca sporazumno in zadovoljno prijazno farmo, podobno rajno na zemlji. John Mrvar je umrl takrat, ko so ga vsi najbolj ljubili in potrebovali, umrl je na svojega godu dan 24. junija; znamenito je tudi to, da se je poročil na svoj rojstni dan pred dvema letoma. John Mrvar je bil poznan daleč okoli med svojimi vrst-

niki in tako tudi med možmi, bil je vedno modrega zadržanja zmeren in delaven mož; njegov sprevod je pokazal, koliko je družina Mrvar čislana; vdeležba obiskovalcev je bila ves čas neprenehana in avtomobilov je bilo od 30 do 50. Iz sočustva so mu prijatelji in sorodniki nanosili toliko vencev in cvetic, da so naložili dva polna voza. — Družina Mrvar je bila vedno dobra katoliška družina, spadajoča k fari sv. Vida, kjer se je vršil pogreb sedaj že drugega sina, za katerim bodo žalovali soproga in še mladi sinček, stariši, 2 brata in 3 sestre. Naj se sedaj spočije v Bogu, saj je tukaj mnogo pretrpel! Družini pa izrekamo odkrito sožalje. "Eden iz med prijateljev!"

POŽRTVOVALNOST FATHRA CIRILA IZ PUEBLO.

"Denver Catholic Register" piše: Da bi pokazal svoje veliko sočutje z onimi trpečimi, ki trpe radi zadnje povodnji v Pueblo in da bi pokazal, da je kot njih duhovni oče pripravljen z njimi deliti tudi težko življenje int rpenje, šel je Father Ciril Zupan O.S.B., župnik Marijine cerkve v Pueblo, stanovat v kem-pu na južni strani rešilne kempe. Njegov lep zgled je jako veliko pomagal, da je veliko njegovih trpečih faranov prišlo v kempo, da se more za nje boljše poskrbeti. Kuhinja in postrežna v tej kempi je v oskrbi Kolumbovih Vitezov.

OGLASI V "EDINOSTI" SO NAJCENEJŠI.

Mi pošiljamo denar na vse kraje

JUGOSLAVIJE,
Slovenije, Hrvatske in Srbije.

Vse pošiljatve garantira

AMERIŠKA DRŽAVNA BANKA

1825—1827 BLUE ISLAND AVENUE,
CHICAGO, ILL.

J. F. ŠTEPINA,
predsednik;

Capital & Surplus
\$800.000.00

A. J. KRASA,
tajnik.

DR. OHLENDORFOVA ZDRAVILA

so izvrstna proti

KAŠLJU, UJEDANJU, ŽELODČNIM BOLEZNIM IN REVMITIZMU.

Steklenica stane 75c.

1924 BLUE ISLAND AVE.

VELIKA RAZPRODAJA!

Prodajamo vse pod normalno ceno. Naša poletna razprodaja bo Vam prihranila denar!

RAZPRODAJA SE PRIČNE V SOBOTO DNE 9. JULIJA DOPOLDNE.

Ta prilika pa se Vam nudi samo začasno. Čas je kratek in Vam bo v korist, ako preje pridete in si izberete dobre čevlje izmed dobrih. — Sedaj se kupi pri nas čevlje mnogo ceneje, kakor drugje.

Rujavi čevlji za odraslene dečke najnovejše mode na trakove. Vredne \$5.00	Sedaj \$3.45	Nizki čevlji za dekleta in žene na trakove najnovejšega tipa. Vredne \$5.50	Sedaj \$3.95
--	--------------------------	---	--------------------------

Čevlji iz črnega usnja za dečke s trakovi, jih prodajajo povsod po \$4.00	Pri nas jih dobite za \$2.95	Črni otroški čevlji iz močnega usnja na gumbce, vredne najmanj \$1.50.	Sedaj jih dobite za .. 95c
---	-------------------------------------	--	-----------------------------------

NAŠE CENE SO RESNIČNE IN NAŠE BLAGO JE PRVE VRSTE!

Pridite in oglejte si našo trgovino s čevlji, predno si kupite čevlje drugje, prepričajte se o našem blagu.

JOS. PERKO

Edina slovenska trgovina s čevlji v Chicagi.

2101 W. 22nd St. cor. Hoyne Ave.,

Chicago, Ill.

ALI GRESTE V STARI KRAJ?

Ali ste tudi Vi med onimi tisoči Jugoslovancov, ki so namenjeni iti letos v stari kraj? Za vsakega izmed teh potnikov je glavno vprašanje, kako bo postrežen v New Yorku? Vsakdo lahko pride v New York brez vsakega agenta, toda v New Yorku mora vsak potnik imeti zanesljivo osebo ali tvrdko, ki mu more in zna in hoče pomagati pri ureditvi vsega potrebnega za odhod. Precej rojakov je bilo že okradenih in ociganjenih, ker so potovah skozi tuje in čifutske tvrdke. Seveda so se bridko kesali, toda po toči zvoniti ne pomagajo.

POTNI LISTI.

Jugoslovanski konzul v New Yorku izda potni list vsakemu jugoslovanskemu državljanu, ki se pri njem zglaš in izkaže s kako staro uradno listino. Pridite v New York in mi Vam bomo preskrbeli potni list in vse kar rabite.

POTOVANJE IZ STAREGA KRAJA.

Priseljevanje po novi postavi ni ustavljeno, temveč samo nekoliko omejeno. Ako ste tudi Vi namenjeni dobiti koga iz starega kraja, tedaj nam pišite za natančna pojasnila. Na stotine rojakov je že prišlo iz starega kraja z našim posredovanjem.

POŠILJANJE DENARJA.

Kadar pošiljate denar v stari kraj, se vselej obrnite na našo tvrdko in gotovo bode zadovoljni s postrežbo. Mi imamo svoje direktne zveze s pošto v starem kraju in z zanesljivimi denarnimi zavodi.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na

Zakrajšek & Češark

SLOVENSKA BANKA

70 Ninth Ave. (med 15th in 16th St.) New York, N. Y.
TELEFON: Watkins 7522.

DELO IN DENAR.

Spisal dr. Fr. Detela.
(Dalje.)

Umeti tega dogodka ni mogla Berta, čutila je tem bridkeje nenadomestno izgubo. Snubecev bo dobila drugih, če se ji bo zdelo, in kolikor bo hotela; brata nikdar več. In kakšnega brata! Če je šel za tujo žensko v smrt, kako trdno bi se mogla nanj zanesti sestra! On pač ni bil nič podoben njenim snubcem, ki jih vabj samo denar. Kako srečna bi bila ona, če bi dobila takšnega soproga, kakršen je bil Artur! Zdaj pa se njegove lepe, iskrene, nesebične ljubezni ne bo veselila ona nikdar več. Kakor zapuščen sirta se je zdelala sama sebi, ko je potrta in objokana v red devala dragocene vence na mrtvaškem odru nesrečnega brata. Da leži na mrtvaškem odru tudi uboga delavka, kateri je ona tolikanj zavidala bratovo ljubezen, tega pa ni vedela Berta.

V mrtvašnici sta ležali Lojzika in Meta, Lojzika z otročje začudenim izrazom na drobnem licu, Meta kakor mramoren kip stroge boginje. Ljudje, ki so ji hodili kropit, so pokladali smrečja in rožmarina na oder, in Lojza je krasila z zelenjem svojega otroka, da je bil videti kakor angelček, ki je zašel iz gorkih nebes na to ledeno zemljo.

Brnot je hodil okrog mrtvašnice poparjen in pobit in čakal, kdaj bi mogel govoriti z Lojzo samo. Mož je bil v nekakji stiski. Iz vseh glasnih in tihih izrazov sočutja z ubogo materjo in njenim detetom je zvenelo prikrito očitaneje njemu; ujel je že tudi nekaj zaničljivih in sovražnih besed, ki so topile kristalno čistost njegovega značaja; in občutljiv je bil za sodbo svojih pristašev tem bolj, čim manj se je brigal za mnenje nasprotnikov. Da bi bil umrl otrok vsaj natihoma! Čemu vzdigati toliko nadležnega hrupa ravno sedaj, ko je hotel on vso domačo zadevo lepo in mirno urediti! Saj se je bil vendar že dogovoril z župnikom; ali bo zdaj začela nagajati Lojza, ki jo je hotel on posebno razveseliti? Zdelo se mu je, da bi mu delo hudo, če bi ga zapustila. Zakaj človek se človeka navadi; a Lojza je bila tudi dobra gospodinja. Kam naj se zateče on proti koncu tedna, ko bo primanjkovalo dröbiža! Že dopoldne mu je bilo dolgčas po Lojzi; kaj bo šele opoldne, če bo hiša in miza prazna! Res, škoda bi bilo Lojze.

Tako je čakal Brnot nepotrpežljiv in se jezil, da mu zavira drugo, važno delovanje takšna brezpomembna malenkost, in se obračal proč, kadar so prihajali ljudje v mrtvašnico ali odhajali. Ljudje se namreč niso vsj vedli, kakor se spodobi. Od začetka jim je stopal Brnot naproti

in si pritiskal robec na oči, da bi sprejemal izraze sožalja. Kropilci pa so ga pogledovali čudno in neprijazno in eden, ki se mu je on zahvaljeval za izraz sočutja, je celo pljunil predenj tako da je mož ostrmel lin premišljeval, ali meri ta izraz na njega, ali je golo neotesano naključje; ali naj torej on ignorira ali reagira. Po treznem premisleku je razsodil, da ni bila namenjena žalitev njemu in njegovi žalosti. Da pa ne bi prišel zopet v novo zadrego takšnega razsojevanja, se je obračal rajši stran in čakal, da pride nanj vrsta. Čakal je dolgo. Zakaj možki so se že odpravljali hitro, možki, ženske pa so se gnetle neprestano okrog odra, se pogovarjale in stokale in popravljale luči ali obleko ali zelenje.

Ko je odzvonilo poldne, se je vendar izpraznila mrtvašnica; Lojza je ostala z mrličema sama. Brnot je nabral obraz z žalne gube, si obrišal oči in stopil pred Lojzo in jo hotel prijeti za roko.

"Pusti me pri miru!" je dejala ona in se umeknila. "Midva nimava nič več skupnega".

On jo je gledal in se radoval natihem, kakó jo bo razveselil s poročilom, da je bil že pri župniku. Da bi jo nekoliko izkušal, jo je spomnil skupne sreče, ki sta jo užila v prošlih letih, in zdaj te nesreče, ki ju mora zvezati še trdneje. Ona je odkimovala, da noče nič slišati o prošli sreči, ki je bila ena sama nepretrgana nesreča.

"Ali vidiš tu na odru mrtvo Lojziko? Ta smrt je konec moje nesreče; začetek pa si ti. Zatorej proč!"

Brnot je povedal, da je že govoril z župnikom in da vzame njo takoj v zakon. Lojza pa se ni obotavljala nič.

"Prepozno, prepozno", je dejala. "Za ta svet je izgubljeno moje življenje; da ne bo še za oni svet, zato proč!"

Takega odgovora ni pričakoval Brnot. Napadla ga je nekaka omotica, da se je prijel z eno roko za mrtvaški oder in z drugo si obrišal mrzlo čelo. Proseče je gledal Lojzo in jo začel nagovarjati, da naj se ga usmili, naj mu odpusti vso krivdo.

"Jaz sem odpustila vsem ljudem vse", je dejala Lojza, "vsem ljudem, ki so storili meni ali Lojziki kaj hudega. Odpustila sem tudi tebi vse, vse; ampak sebi nisem odpustila, sebi ne. Zatorej narazen in mir za vselej! Pojdi, pojdi! Prej se nisi brigal za svojega otroka; kaj hočeš sedaj! Prepusti tudi mrtvega meni, kakor si mi prepuščal živega! — Idi, idi in ne otežuj mi odpuščanja in pozabljenja!"

"Vsaj roko mi daj v slovo!"

"Čemu? Saj si jo zavračal leta in leta".

"Usmili se v imenu najine Lojzike!"

"Oh, le poglej jo mrtvo in vtisni si jo v spomin, da ti pride na misel,

kadar boš izkušal še kako žensko takó speljati, kakor si mene".

Prišli so zopet ljudje kropit in pretrgal se je razgovor. Brnot se je obrnil in šel, zopet med svet, med ljudi, jezen in hud, posebno na župnika. Čemu je šel torej on v župnišče? Čemu se je ponižal pred župnikom? Celo pripovedoval je tovarišem, da je pripravljen poročiti se po vseh cerkvenih postavah. Kaj je bilo tega treba! Takó se godi človeku, ki zataji svoja načela. Ni bridkejšega za politika, kakršen je bil Brnot, od spoznanja, da so se zatajila načela zaman in zastoj. — Značaj je dragocena reč; po slepi ceni ga pameten človek ne proda.

Lojza pa se je obrnila zopet k mrličema, mirna v srcu, kakor že zdavnaj ne; saj je bila živa hčerka kakor svoje matere javna vest, mrtva kakor zadoščevanje za krivdo, ki boli in peče, a hkrati zdravi in celi sklele rane. "Bog bodi zahvaljen za pokoro!" je mrmrala sama zase in naprosila par žensk, da naj ostanejo pri mrličih, da odide ona pogledat, kako se godi bratu.

Janez je imel obvezan obraz in roko. "Zaradi strahopetnih ljudi", je godrnjal, "ki zabavljajo za hrptom čez Brneta; kadar se pa ta pokaže, se poskrrijejo kakor miši pred mačko. Ej, Brnot in njegovi strahovalci nimajo toliko moči zaradi svoje srčnosti, ampak zaradi te strahopetnosti".

Janez je bil namreč pre malo dušeslovca, da bi bil vedel, da ni samorasla ta strahopetnost, ampak zasajena in cepljena, da izvira iz strahu pred videzom strahopetnosti ali iz polnozavedne sebičnosti; saj se je kazal tem ljudem večji pogum v odporu proti tvorniškemu ravnatelj-

stvu nego proti sodelavcem; manj boječi so se zdeli, ako popuste na to stran nego na ono; močna vez pa je tudi tovarištvo dela in trpljenja, stanovska čast in zavednost, ki je velevala rajši skupno trpeti nego zase dobičkariti. Ta preprosta poštenost in ta močna zavest je glavna zasloba voditeljem organiziranih strank; kar še manjka, store obljube in strah in par pomočnikov, ki ne poznajo ne ozirov, ne pomislekov. Janez pa je bil sam svoj človek, ki se ni hotel zanašati na druge, ki je zahteval, da naj vsak sam misli in sam pove svojo misel; potem da se bode ukrenilo vedno prav; zakaj vsi ljudje vedo vse; eden ali dva pa ne vesta vsega, zatorej lahko zabredejo vsi, če se prepusti mišljenju in govorjenju samo nekaterim. On ni vedel, kako malo se ljubi ljudem sploh misliti, kako se boje vsake odgovornosti

in kako pospešuje sebični strah pred svojo odgovornostjo gromadno mišljenje in gromadno delovanje, podobno gibanju groznega stvora, ki ima nekaj malega možganov, a ogromen trup in orjaške ude, da stari lahko mnogo dobrega, a tudi mnogo zla.

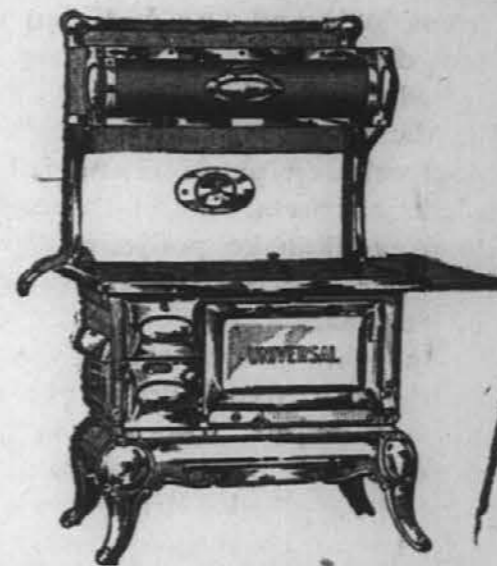
Vsa ta človeška čreda je jezila Janeza. Z glasno jezo pa je prikrival tudi tiho pobitost, ki ga je bila prevzela.

(Dalje prihodnjič.)

PRODAM TRI HIŠE.

Eno za \$4,650.00, drugo za \$6,000 in tretjo za \$6,500.00. Hiše v najboljšem stanju in vsakemu priporočljive. — Za nadaljna pojasnila se zglasite pri: JOHN HAKA, 2520 So. 57th Court, Cicero.

W. Szymanski.

Vodim uspešno že tri-in-trideset let svojo dobro založeno trgovino z raznim pohištvo. — Vsak, ki poizkusi pri meni, je moj stalen odjemalec. Tako boste tudi Vi, ako le enkrat poizkusite in se prepričate o kakovosti mojega blaga. V zalogi imam najfinejše postelje, naslanjače, kuhinjsko pohištvo in sploh vso pohištveno opremo.

Predno si kupite pohištvo drugje pridite in ogledajte si mojo trgovino, ki je Vam vedno na razpolago.

Se priporočam vsem Jugoslovonom!

1907 BLUE ISLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

PHONE: CANAL 597.

VINKO ARBANAS

CVETLIČAR IN PRODAJALEC

vsakovrstnih

CVETLIC IN ROŽ.

Izvršujem vsakovrstne pogrebne vence. Pri meni dobite najlepše šopke za ženitovanje in druge slavnostne priredbe. Priporočam se Slovencem, kakor tudi vsem Hrvatom in Slovanom v Chicagi in okolici.

1320 West 18th St., Chicago, Ill.
Phone: Canal 4340.

Izplačuje v kronah, dinarjih in v dolarjih v gotovem denarju v

JUGOSLAVIJI.

Pišite po cenik za pošiljanje denara.

ŠIFKARTE za vse linije.

EMIL KISS,

BANKIR

133 Second Ave., New York.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534.

POZOR ROJAKI IN ROJAKINJE!

ALPENTINKTURA je najuspešnejše na svetu za rast in proti izpadanju las. Alpenpomada za brke in brado; kurja očesa in bradavice v 3 dneh popolnoma odstranim; revmatizem v 6 dneh popolnoma ozdravim. Bruslaintinktura od katere postanejo sivi lasje popolnoma naradni. Rane, opekline, potne noge in za druge bolezni imam jako uspešna zdravila; pišite po cenike, pošljem Vam jih zastoj.

KRASEN KOLEDAR in žepno knjižico pošljem vsakomur zastoj, pošljite mi le 5¢ za poštino. V potrebi velja te knjižica vsakemu več kot \$10.00. —

JAKOB WAHČIČ

6702 Bonna Ave., N. E.

Cleveland, O.

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAC

6217 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

Se priporočam za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE. Izdeluje MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

Pripravite se za neodvisnost

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe priložnosti in uspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavedni.

Conservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.

KASPAR STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med deveto uro jutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob pondelkih in sobotah do pol devetih zvečer.